

1

Çocuk İhmal ve İstismarı Hakkında Genel Bilgi

ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Çocuğun gelişimini
zedeleyen

Anne/baba/bakım
verici ya da
herhangi bir yetişkin
tarafından yapılan

İhmal
ve
istismar

Toplumsal ahlak
kuralları tarafından
yanlış olduğu kabul
edilmiş olan eylem
ya da eylemsizlikler

Çocuğa kötü muamele dünyanın her yerinde görülen çok ciddi bir sorundur ve kötü muamelenin tipi, cinsiyet, coğrafi bölge ve diğler faktörlere bağılı olarak değışmekle birlikte, %35'e kadar görüldüğü tahmin edilmektedir. (Gilbert ve ark., 2004)

Genel olarak, mağdurların % 78.5'inin daha önce ihmal deneyimi olduğu, en yaygın kötü muamele biçiminin ise kurbanların % 9.1'inin maruz kaldığı cinsel istismar olduğu açıklanmıştır.

Yapılan çalışmalara göre, ocuk istismarı sıklığı Almanya'da bin bireyde 15, İngiltere bin bireyde 13.6 ve Hollanda'da bin bireyde 4.9'dur

ÇOCUK TANIMI

Çocuk Hakları Sözleşmesi

- 1.Madde: 18 yaşından küçük her insan çocuk sayılır.

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu

- 3. Madde: Daha erken ergin (reşit) olsa bile 18 yaşını doldurmamış kimse çocuk sayılır

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

- 6. Madde: Çocuk deyiminden 18 yaşını doldurmamış kişi anlaşılır.

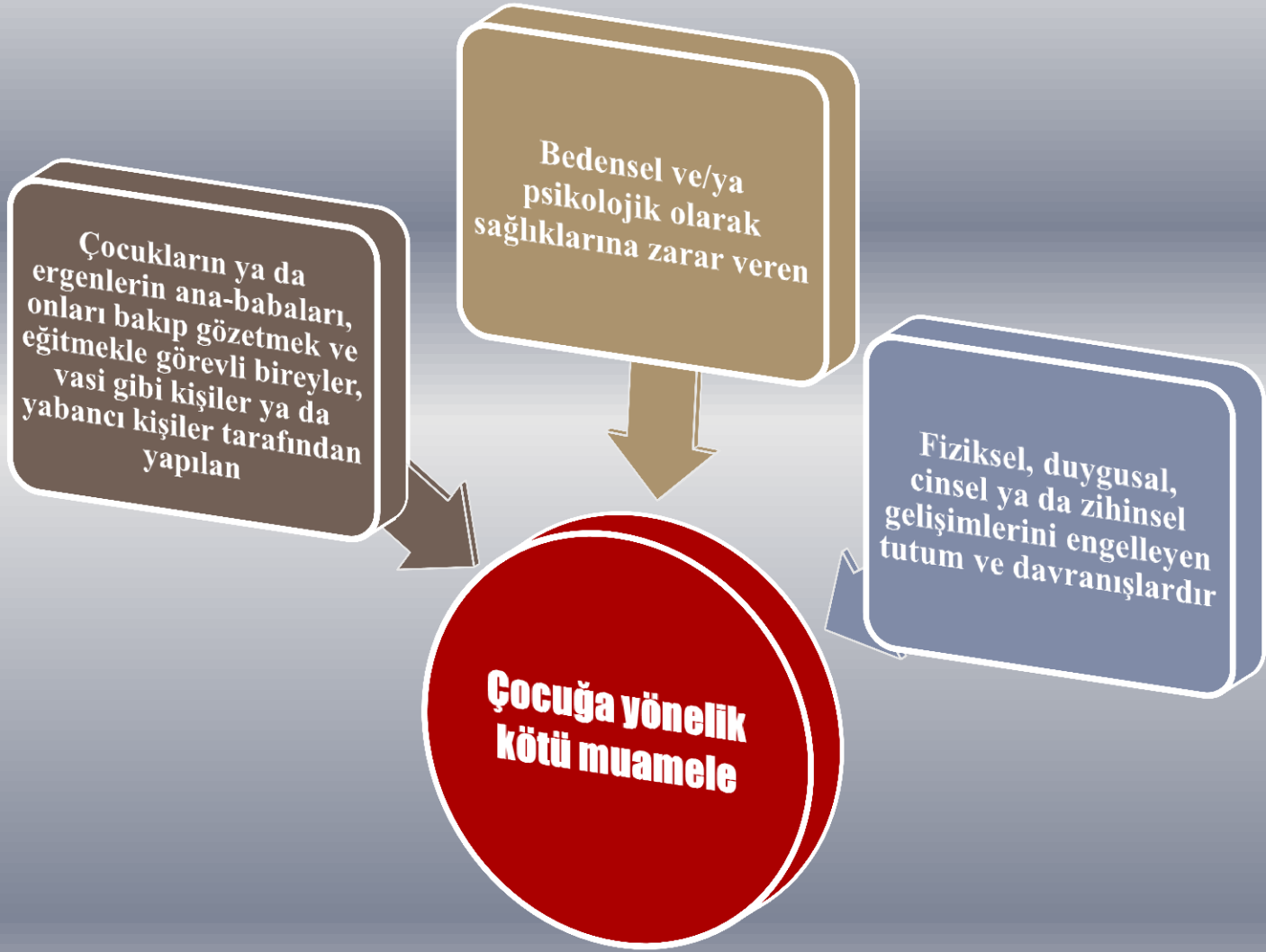
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

Çocuk İstismarının ve İhmalinin Tanımı

Çocuk istismarcıları

Aile bireyleri ve çocuğun bakımından sorumlu olan kişiler

Arkadaşlar, akrabalar, yabancılar, çocukla ilişkisi olabilen görevliler

İşverenler ve diğer çocuklar olabilir.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 4 tip kötü muamele tanımlanmaktadır.

Fiziksel İstismar

Cinsel İstismar

Duygusal İstismar

İhmal

Fiziksel İstismar

Çocuğa karşı; sağlığına, yaşamına, gelişimine veya onuruna zarar veren ya da zarar verebilme olasılığı yüksek, kasıtlı fiziksel güç kullanılmasıdır.

Cinsel İstismar

Çocuğun tam olarak anlayamadığı, onay vermesinin mümkün olamayacağı, gelişimsel olarak hazır olmadığı ya da toplumun yasalarına, sosyal normlarına aykırı olacak şekilde bir cinsel etkinliğe dahil edilmesidir.

Duygusal İstismar

Ebeveyn ya da çocuğa bakan kişinin davranışları ya da sözleriyle çocuğun ruh sağlığını bozacak etkide bulunması ve çocuğun bu nedenle büyüme gelişme ve ruh sağlığı açısından genetik kapasitesine ulaşmasının engellenmesidir. Bu durum bir süreç içinde, pek çok defalar tekrarlanabileceği gibi, tek bir seferde de gerçekleşebilir.

İhmal

Çocuğa bakmakla yükümlü kimselerin;

Çocuğun beslenme, giyinme, barınma, eğitim, sağlık, dış sağlığı ve sevgi gibi temel gereksinimlerini karşılamada ihmal göstermesi.

Çocuğun beden ve ruh sağlığının veya bedensel, duygusal, sosyal ya da ahlaki gelişiminin engellenmesi.

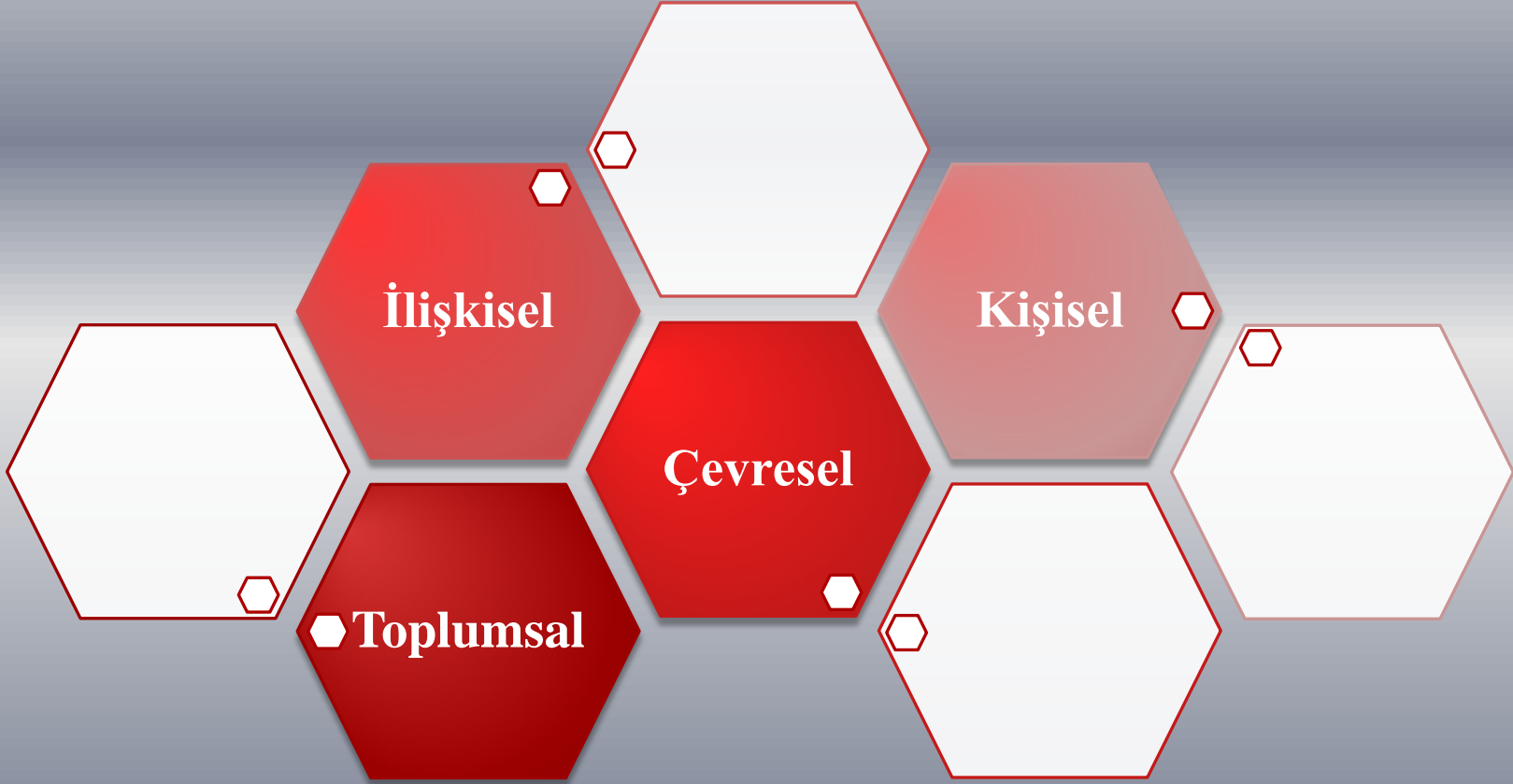

RİSKLER

RİSKLER

RİSKLER

Kişisel

Çocukla ilişkili

- **İstenmeyen çocuklar ya da istenmeyen cinsiyette çocuklar, doğum anomaliler, mizaç vb. nedenlerle ailenin beklentilerini karşılayamayan çocuklar**
- **Zihinsel gerilik, erken doğum, kronik hastalık gibi nedenlerle sürekli bakım gerektiren çocuklar**
- **Engelli çocuklar**
- **Hiperaktivitesi, tehlikeli davranış sorunları olan çocuklar**
- **Üvey çocuklar**
- **Sık ve uzun süre ağlayan çocuklar**

RİSKLER

Anne-baba ya da bakım veren kişi ile ilişkili

Genç ebeveyn, yalnız yaşayan ebeveyn

Eğitim eksikliği (Çocuk gelişimi hakkında bilgisizlik, bilinçsizlik)

Alkol ve/veya uyuşturucu kullanıyor olmak

Çocukken istismara uğramış olmak

Fiziksel veya psikiyatrik bir hastalık varlığı

Dürtü ve öfke kontrolünün yetersizliği

Toplumsal iletişim becerilerinin yetersizliği

RİSKLER

İlişkisel

Ebeveyn ve çocuk bağının kopuk olması ve bağın kurulamaması

- Çok çocuklu, katı disiplin uygulayan aileler
- Ekonomik sıkıntı, işsizlik, aile içi şiddet varlığı
- Sosyal destek sistemlerinin yetersizliği
- Evlilikteki veya yakın ilişkilerdeki sorunlar nedeniyle aile yapısının bozulması, bunun sonucunda çocukta veya erişkinde duygusal ve zihinsel sorunların ortaya çıkması
- Aile bireyleri arasındaki bağın zayıf olması, sözel ve psikolojik çatışmaların sık yaşanması

RİSKLER

Çevresel

- Uygun beslenme, barınma ve bakım olanaklarının yetersizliği
- İşsizlik oranlarının yüksek, geçim sıkıntısının yaygın olması
  - Uyuşturucu ticaretinin varlığı
  - Çocuğun savunuculuğunu yapacak kurum ve yapıların yetersizliği
  - Çocuk işçiliği konusunda denetleme ve rehabilitasyonun yetersizliği

RİSKLER

Toplumsal

- Çocuđu koruyan yasaların yetersizliği
- Çocuğa verilen değerin düşük olması
- Cinsel ayrımcılık ve toplumsal eşitsizlik
- Şiddetin kabul edilir olması, hoş görüyle karşılanması , organize şiddetin varlığı (savaş, terör, yüksek suç oranları)
- Pedofili
- Kontrolsüz internet
- Kültürel normlar

Çocuk istismarı ve ihmali farklı alanlardaki pek çok faktörün karmaşık etkileşiminin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Risk faktörü olarak kabul edilen durumlar hizmet ve müdahale için öncelik taşır.

KAYNAKÇA

- ❑ http://www.cocukhaklari.gov.tr/condocs//kanun_belgeleri/4058.pdf
- ❑ http://www.cocukhaklari.gov.tr/tr/content/show/23/birlesmis_milletler_cocuk_haklari_sozlesmesi.html
- ❑ http://www.cocukhaklari.gov.tr/condocs//mevzuat/cocuk_haklari_sozlesmesi.pdf
- ❑ Child Maltreatment 2007, U.S. Department of Health & Human Services Administration for Children and Families Administration on Children, Youth and Families Children's Bureau. (Online erişim; http://www.acf.hhs.gov/programs/cb/stats_research/index.htm#can)
- ❑ Preventing Child Maltreatment: a guide to taking action and generating evidence. World Health Organization and International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect. WHO 2006.
- ❑ Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye'de ortaöğrenime devam eden öğrencilerde ve ceza ve infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlü çocuklarda şiddet ve bunun etkileyen etkenlerin saptanması araştırma raporu. 2007
- ❑ Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. Türk ailesinde adolesan sorunları. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1997, Ankara.
- ❑ Milli Eğitim Bakanlığı Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Teknik Destek Projesi, Akademik ve Akademik Olmayan Personelin Farkındalık Eğitimi Programı, 2015
- ❑ Tıraşçı Y, Gören S. Çocuk istismarı ve ihmali, Dicle Tıp Dergisi.2007; 3 (1):70-74.
- ❑ Gilbert R, Widom CS, Browne K, Fergusson D, Webb E, Janson S. Child maltreatment 1. Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries. Lancet. 2009; 373: 68–81.